

**Інститут кліматично орієнтованого сільського господарства
Національної академії аграрних наук України**

Матеріали

**Міжнародної
науково–практичної online-конференції
«Селекція агрокультур в умовах
змін клімату: напрями та пріоритети»**

**30 вересня 2022 року
м. Одеса**

Україна – понад усе! Ми – українці, і ми цим пишаємося!

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ АГРАРНИХ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ КЛІМАТИЧНО ОРІЄНТОВАНОГО
СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА**

Збірник матеріалів
Міжнародної
науково–практичній конференції

***«СЕЛЕКЦІЯ АГРОКУЛЬТУР В УМОВАХ ЗМІН КЛІМАТУ:
НАПРЯМИ ТА ПРІОРИТЕТИ»***

**приурочено 70-річному ювілею відомого селекціонера, доктора
сільськогосподарських наук, професора, академіка НААН
Лауреата Державної премії України в галузі науки і техніки
Юрія Олександровича Лавриненка**

30 вересня 2022 року
м. Одеса

Україна – понад усе! Ми – українці, і ми цим пишаємося!

УДК 631.52:633/635

Рекомендовано до друку Вченою радою Інституту кліматично орієнтованого сільського господарства НААН (протокол № 3 від 30.09.2022 року)

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Голова: Вожегова Р. А. – доктор с.-г. наук, професор, академік НААН, директор Інституту кліматично орієнтованого сільського господарства НААН

Співголова: Заришняк А. С. – доктор с.-г. наук, професор, академік НААН, віцепрезидент Національної академії аграрних наук України

Члени оргкомітету

Марченко Т. Ю. – доктор с.-г. наук, с. н. с., завідувач відділу селекції сільськогосподарських культур Інституту кліматично орієнтованого сільського господарства НААН

Тищенко А. В. – доктор с.-г. наук, провідний науковий співробітник відділу селекції Інституту кліматично орієнтованого сільського господарства НААН

Боровик В. О. – кандидат с.-г. наук, с. н. с., провідний науковий співробітник відділу селекції Інституту кліматично орієнтованого сільського господарства НААН

Тищенко О. Д. – кандидат с.-г. наук, с. н. с., провідний науковий співробітник відділу селекції Інституту кліматично орієнтованого сільського господарства НААН

Пілярська О. О. – кандидат с.-г. наук, старший дослідник, завідувач відділу маркетингу і міжнародної діяльності Інституту кліматично орієнтованого сільського господарства НААН

Збірник матеріалів Міжнародної науково–практичної конференції «Селекція агрокультур в умовах змін клімату: напрями та пріоритети». Одеса: ІКОСГ НААН, 2022. 242 с.

У збірнику представлено тези доповідей учасників Міжнародної науково-практичної конференції «Селекція агрокультур в умовах змін клімату: напрями та пріоритети». У матеріалах представлені актуальні проблеми селекції, насінництва сільськогосподарських культур та перспективи їх вирішення за використання сучасних досягнень науковців.

Для наукових працівників, викладачів і студентів вищих аграрних закладів освіти I–IV рівнів акредитації, аспірантів, фахівців сільськогосподарських підприємств і фермерських господарств.

Адреса редакційної колегії:
вул. Маяцька дорога, 24, смт. Хлібодарське,
Одеський район, Одеська область,
67667, Україна
e-mail: icsanaas@ukr.net

© Інститут кліматично орієнтованого сільського господарства
Національної академії аграрних наук України, 2022

Гамаюнова В.В., д.с.-г.н, професор

Хоненко Л.Г., к.с.-г.н., доцент

Смірнова І.В., к.с.-г.н.

Миколаївський національний аграрний університет, м. Миколаїв

Бакланова Т.В., к.с.-г.н.

Сидякіна О.В., к.с.-г.н., доцент

ДВНЗ «Херсонський державний аграрно-економічний університет»,
м. Кропивницький

За обсягами зерновиробництва у т.ч. отримання високоякісного зерна сильних і цінних пшениць, Україна посідає провідне місце у світі. Це має виключно важливе значення як для потреб держави, так і для експорту та економічної стабільності.

У теперішній час в Україні продовжуються воєнні дії і саме в регіонах, які в найбільших обсягах забезпечують стале виробництво високоякісного зерна. Не на всіх площах є можливість успішно займатися його вирощуванням. До того ж при цьому доцільно використовувати найбільш ощадливі заходи, адже вартість агроресурсів зросла, а ціна зерна, навпаки, істотно зменшилася.

За таких умов самими дешевими елементами можуть стати добір сортового складу та регулювання строку сівби. Незначних витрат потребують такі найбільш дієві заходи:

- Враховуючи, що в зоні Південного Степу України у першочергове значення належить забезпеченості рослин вологою, слід впроваджувати заходи щодо збереження і покращення ґрунтової родючості. Для цього знову ж використовувати ресурсозберігаючі заходи, такі як заробка в ґрунт соломи колосових культур та післязнівно-кореневих залишків усіх сільськогосподарських культур. До того ж зараз є можливість одночасно із внесенням свіжої органічної речовини застосовувати ЕкоСтерн та інші бактеріальні препарати, що прискорюють її розкладання. Це збагатить ґрунти органікою, безпосередньо гумусом та істотно покращить їх водно-фізичні властивості і водоутримуючу здатність, а отже сприятиме значно економнішому витрачанням води.

- Доцільно та без суттєвих додаткових витрат добирати більш сприятливі попередники, особливо бобові культури, які здатні накопичувати безкоштовний біологічний азот.

- Відомо, що рівень урожаю і показники якості зерна здатні покращувати мінеральні добрива й особливо азотні. Їх бажано вносити у помірних дозах, а упродовж вегетації використовувати для підживлень сучасні біопрепарати та рістрегулюючі речовини, у т.ч. і для передпосівної обробки насіння. Зазначений захід посилює стійкість рослин до несприятливих факторів середовища, підвищує врожайність зерна, його якість та ефективність водоспоживання до 30-32%.

- Абсолютно безкоштовним є добір найбільш адаптованих для зони вирощування сортів і гібридів сільськогосподарських культур, які за однакових умов вирощування здатні забезпечувати більш високу продуктивність.

Україна – понад усе! Ми – українці, і ми цим пишаємося!

За результатами досліджень встановлено, що рівні врожаю та якості зерна пшениці озимої змінюються як за впливу погодних умов упродовж вегетації, так і в розрізі сортів. Так, за вирощування пшениці озимої в умовах навчально науково-практичного центру Миколаївського НАУ децю вищу продуктивність формували короткостеблові сорти – у середньому за 2020-2021 роки 5 взятими на вирощування сортами сформовано у середньому 6,28 т/га зерна, а 12 середньостебловими сортами – 5,44т/га (рис.1).

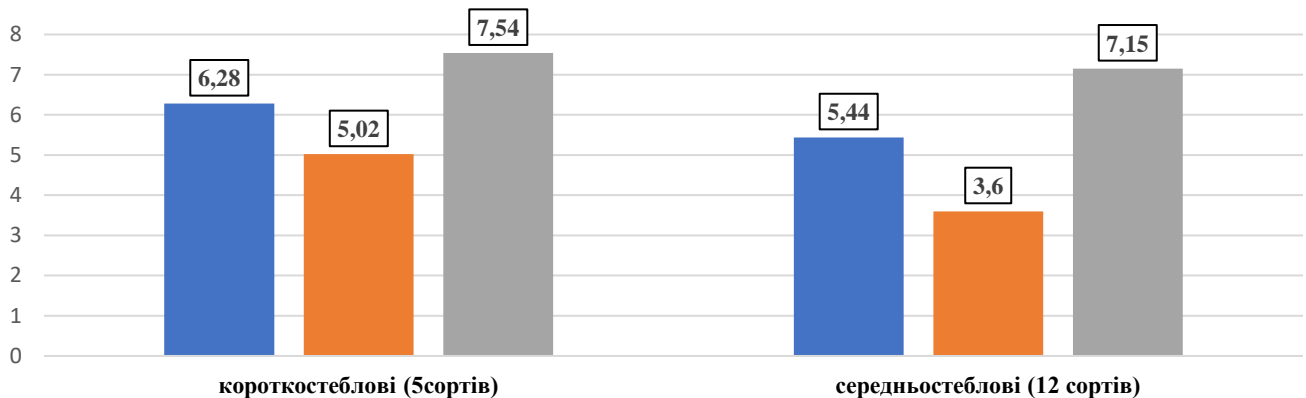

Рис. 1. Залежність рівня врожайності зерна пшениці озимої залежно від типу висоти стеблам(середнє за 2020-2021 рр.), т/га

Примітки: ■ середня врожайність зерна по всіх досліджуваних сортах
■ найнижча врожайність у розрізі сортів
■ максимальна врожайність у розрізі сортів

Встановлено досить значні коливання у рівнях урожаїв у розрізі сортів: у короткостеблових – від 5,02 до 7,54 т/га, а у середньостеблових від 3,60 до 7,15 т/га. Аналогічно в зерні досліджуваних сортів.

TASKS AND CONDITIONS OF EFFECTIVE SEEDING FIELD CULTURES